

Nova naredba o atestiranju tekstilnih izdelkov iz uvoza

Pred našim kolektivom je postavljena nova, zahtevna in odgovorna naloga. Zvezni sekretariat za gospodarstvo nas je s svojim ukrepom malce presenetil. Zahteva je pred nami in pričeli smo delati. Po odredbi o atestiranju tekstilnih izdelkov iz uvoza morajo biti tekstilni izdelki iz surovine iz uvoza atestirani, preden se osvobodijo carinskih meja. Torej mora biti atestiran vsak tekstilni material, bodisi da gre v podjetje v predelavo kot surovina ali pomožni material, ali pa da gre direktno v promet — maloprodajo. S temi atesti se izkazuje dejstva, da imajo uvoženi tekstilni izdelki in surovine take fizikalne in kemijske lastnosti, ki so določene z jugoslovanskimi standardi ali predpisi o označevanju, zaznamovanju in pakiranju tekstilnih izdelkov.

Tekstilni izdelki, za katere nimamo jugoslovanskih standardov ali predpisov o označevanju, morajo ustrezati mednarodnim standardom organizacije za standardizacijo ISO. Ker tudi »Beti« uvaža tekstilne surovine, moramo za te surovine izdelati ateste. To pa ni niti najmanj enostavno. Da bi lahko izdajali ateste, moramo imeti pogoje, ki so navedeni v odredbi o atestiranju. Imeti moramo sodobno opremljen fizikalni in kemijski laboratorij ter zadostno število usposobljenega strokovnega kadra. Ko bomo imeli te pogoje, bomo lahko registrirali pri Gospodarskem sodišču dejavnost za izdajanje atestov.

Fizikalni laborator deluje pri nas že nekaj let. Pravkar smo uredili prostor za kemijski laboratorij, potem pa bomo imeli pogoje za izdelavo atestov in registracijo te dejavnosti. Oprli se bomo na lastne sile. Laboratorij tekstilnih inštitu-

tov, kjer sedaj izdajajo take ateste, še zdaleč ne more opraviti analiz vsem uvoznikom. Take analize so izredno drage, saj so fizikalni in kemijski postopki dokaj zahtevni. Da bi lahko izdelali atest, moramo opraviti kemijske in fizikalne analize tekstila, kot trdnost, raztez-

čnostjo, kajti ena sama napačna analiza nam lahko povzroči več milijonov izgube, ali pa obratno tudi dobičke. Nedvomno sodi tako delo med najzahtevnejše in najbolj naporeno delo v procesu proizvodnje. Za naše laboratorije smo vzgojili lastne kadre, po potrebi pa jih bo-

Kontrolna služba pri delu

nost, elastičnost, finoča, vlaga, apreatura, obstojnost barve, ekstrahiranje dodatkov, kvaliteto in kvantiteto, obstojnost na znoj, drgnjenje in pranje, krčenje in še veliko drugih. Tehnika metode in pogoji dela za analizo tekstilnih izdelkov morajo biti kar najsodobnejši. Strokovnjaki, ki opravljajo posamezne faze analiz, morajo opravljati svoje delo z največjo natan-

mo še usposabljalni.

Pogoj za uspešno delo laboratorija in izdajanje atestov pa zahteva tudi od komercialne službe veliko preciznost pri sklepanju pogodb. V pogodbah za uvoženo blago morajo biti navedene vse zahteve o kvaliteti izdelkov, kot so zahtevki o fizikalni in kemijski lastnosti tekstilnih surovin ter zahtevki o načinu ugotavljanja lastnosti.

Vpliv novih gospodarskih ukrepov na položaj podjetja

Zaradi gospodarskih ukrepov na področju zunanje in notranje trgovine ter novih finančnih predpisov se je tudi naše podjetje znašlo v zelo neugodnem položaju. Potrebno je, da se tega stanja vsi zavedamo in poskušamo posledice čim bolj omiliti. Naše podjetje, ki je pretežno usmerjeno na uvoz osnovnih surovin, je najbolj prizadela devalvacija dinarja 22. decembra 1971, s čimer so se nabavne cene tem surovinam povečale celo za 20%. V tem času še vedno velja zakon o zamrznjenju cen, tako da je bilo podražitev nemogoče prenesti vsaj delno na zvišanje prodajnih cen. Nujno je bilo torej treba izločiti artikole, ki so pomenili znatno postavko pri uvozu, pri tem pa smo skušali doseči čim ugodnejše cene ter dobavitelje na domačem trgu. Zato smo že naslednji dan po devalvaciji ustavili vse dobave volne NEVEDA in izločili ta artikel iz našega proizvodnega programa.

Velike težave nam je nadalje povzročilo blokiranje deviznih sredstev, ki smo jih imeli na razpolago 31. XII. 1971, s tem da se $\frac{1}{4}$ teh sredstev lahko koristi šele v mesecu aprilu, $\frac{1}{4}$ v juliju, ostanek pa v oktobru. Plačevanje naših kupcev je zaradi multilateralne kompenzacije v mesecu marcu zelo slabo, tako da smo zaradi teh dveh ukrepov v tem času ostali praktično pri minimalnih sredstvih, ki niso zadoščala za normalno oskrbovanje proizvodnje.

Zaradi take situacije so organi upravljanja v tem času pogosto zasedali in skupaj s strokovnimi službami iskali izhod ter sprejemali ukrepe, s katerimi naj bi se kritično stanje čim bolj ublažilo. Tudi naši predpisi so v zadnjem času dali nekatere ugodnosti naši industrijski panogi, tako da upamo, da se bo stanje zopet polagoma normaliziralo. Dovoljeno nam je namreč zvišanje prodajnih cen za 4% s 3. marcem, pričakujemo pa še znižanje carin, kar bi približno zopet uravnotežilo podražitve ob devalvaciji. V tem slučaju gre povišanje cen na račun prometnega davka, tako da maloprodajne cene še vedno ostanejo neizpremenjene.

Kljub temu, da nam navedene ugodnosti pomagajo doseči ugoden finančni rezultat poslovanja, pa nam dotok dinarskih in deviznih sredstev ne zagotavlja normalne proizvodnje. Zato je potrebno v največji meri izkoristiti materiale, ki jih imamo na razpolago, čeprav

v planirani proizvodnji niso zajeti. Prihaja torej in bo še prihajalo do neplaniranih sprememb v proizvodnji, do manjših nalogov in tudi do zastojev. Organi upravljanja so uvideli, da se tudi zastojev ne bo mogoče izogniti, vendar je sedaj od vseh nas odvisno, da z disciplinirano in doslednostjo pomagamo

prebroditi to stanje in proizvodnjo ter finančni rezultat zopet normaliziramo. Kljub taki situaciji je delavski svet sprejel sklep, da se povišajo osebni dohodki za 15%, kar bo gotovo realizirano. To pa nalaga naši gospodarski organizaciji novo breme in zahteva od nas še večjo prizadevnost in doslednost.

Življenjsko zavarovanje

PRI ZAVAROVALNICI »SAVA«

Predstavniki zavarovalnice SAVA, PE Novo mesto sklepajo med nami življenjska zavarovanja, ki so za naše delavce zelo ugodna. S tem zavarovanjem je oseba zavarovana za doživetje, za slučaj naravne smrti, nezgodne smrti, popolne in delne invalidnosti in ima življenjsko zavarovane vse svoje otroke od izpolnjenega 1. do 15. leta. Premije za zavarovanje odtegujejo pri naši blagajni od osebnih dohodkov. Življenjske glavnice se ob doživetju še povišajo za bilančne presežke, na katere ima pravico vsak zavarovaneec.

Za din 54,00 mesečne premije ima delavec naslednje zavarovalne glavnice:

1. 6.100,00 din za primer doživetja in naravne smrti
2. 12.000,00 din za primer nezgodne smrti
3. 24.000,00 din za primer 100% invalidnosti
4. 610,00 din za primer smrti vsakega otroka od izpolnjenega 1. do 15. leta

1. Glavnico pod točko 1, dobi zavarovaneec izplačano po 10 letih kot hranilno vlogo. Ta glavnica se

ob izplačilu poviša za bilančne presežke. Enaka glavnica se izplača svojem, če zavarovaneec umre v teku zavarovalne dobe naravne smrti. Le v primeru smrti zavarovanca v prvi polovici leta se izplača polovična glavnica.

2. Glavnica pod točko 2. se izplača svojem, če pride do smrti zaradi nezgode. V tem primeru se izplačata obe glavnici, torej pod 1. in pod 2. skupaj.
3. Glavnica se izplača za 100% invalidnost zaradi nezgode. Če je invalidnost nižja, se izplača pripadajoči del glavnice.
4. Glavnica se izplača za primer smrti otroka od izpolnjenega 1. do 15. leta.

Primer je narejen za delavce, stare do 32 let. Za starejše se glavnica pod 1. nekoliko zniža. Možno se je zavarovati tudi za višjo mesečno premijo, za kar pripadajo sorazmerno višje zavarovalne glavnice. Zavarovanje velja v službi in doma, na potovanjih s prevoznimi sredstvi, v inozemstvu itd.

Zavarovalnica SAVA ima v svojih vrstah že nad 1.000.000 življenjskih zavarovancev. Pridružite se jim še vi, saj je zavarovanje v današnjem času nujno potrebno.

Uredništvu tovarniškega glasila
»BETI« Metlika

Delovnemu kolektivu in vodstvu tovarne »Beti«, se zahvaljujem za priznanje in denarno darilo ob 15. jubileju tovarne.

Obenem pa želim celotnemu kolektivu veliko uspehov v novem letu 1972.

ALOJZIJA VRTAČIČ

ZAHVALA

Ob nenadni smrti najinega dragega očeta, se zahvaljujem vsem sodelavcem »Gosturja in »Beti« za podarjene vence in pismeno ter ustno izražena sočustvovanja.

Nada Novak in Ana Starešinič

Odločitve samoupravnih organov

Na zadnji seji v letu 1971 je delavski svet podjetja med drugim razpravljalo o problemu konfekcioniranja.

Zavoljo različnih slabosti v tehnološkem postopku, zaradi nepazljivosti delavcev v osnovni proizvodnji in ne nazadnje zaradi premajhne skrbi, da bi čimbolj racionalno izkoristili gotovo pletivo, predelamo v končne izdelke komaj tri četrtine pletiva. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da surovine največkrat uvažamo in jih plačujemo z devizami. Preostala četrtina pletiva se zaradi različnih napak spremeni v odpadke, ki jemlje prostor in čas. Razen tega pa se v teh 25 odstotkih skriva tudi veliko denarja, skoraj toliko, kot ga dobimo za osebne dohodke. Vsak odstotek odpada, ki ga uspešno predelati v končni izdelek in prodati, zvišuje naše osebne dohodke.

Na isti seji je delavski svet razpravljalo tudi o zaposlenosti oziroma produktivnosti, predvsem v konfekcijski proizvodnji. Predlagani so bili najostrejši ukrepi zoper titse, ki so odgovorni za to, da pripravijo vse potrebne surovine za delo neposrednim fizičnim delavcem, da ne bo prihajalo do zastojev.

Ker je bila seja ob koncu starega leta, je bilo sklenjeno, da obdarimo naše malčke. Vsakemu otroku naših delavcev so namenili hranilno knjižico s 150 dinarji.

Ravno tako je delavski svet razpravljalo o prošnji sveta za zdravstvo in socialno varstvo pri skupščini občine Metlika. Prošnja se je nanašala na zbiranje sredstev, s katerimi bi reševali najnujnejše socialne probleme. Člani delavskega sveta so menili, da bi pri tej akciji morale sodelovati vse delovne organizacije v naši občini, zato bo naš prispevek odvisen od pripravljenosti ostalih delovnih organizacij.

Kakor že večkrat do sedaj, tako je delavski svet tudi tokrat razpravljalo o dejavnosti gostinsko-turistične enote. Za spremembo od razprav na prejšnjih sejah, ko smo razpravljali o poslovanju in rezultatih poslovanja v gostinstvu, je bilo obakrat načeto vprašanje nadaljnjega razvoja gostinstva v prihodnjem obdobju. Vodstvo podjetja si je že dalj časa prizadevalo, da bi nekako rešili gostinsko dejavnost iz vedno večjih težav. Najnovejša rešitev je v tem, da bi celotno gostinsko dejavnost v Beli krajini prevzelo podjetje »Ljubljana-transport«. Da bi se gostinska enota odcepila od našega podjetja in pripojila k »Ljubljana-transportu« je delavski svet imenoval komisijo, ki naj zastopa interese na-

še delovne organizacije. V komisijo so imenovani: Peter Vujčić, Jože Jankovič in Anton Strucelj.

Na prvi seji v tekočem letu je delavski svet obravnaval razvojni program naše delovne skupnosti v prihodnjem petletnem obdobju.

Ze na prejšnjih sejah je bil govor o tem, da po končani rekonstrukciji matičnega podjetja pridejo na vrsto zunanji obrati.

Z razširitvijo proizvodnih površin smo že pričeli in sicer najprej v Dobovi. Na tej seji pa bi se morali pogovoriti tudi o tem, kako in v kakšni meri naj se predvidevajo širitve proizvodnih kapacitet za konfekcijsko proizvodnjo v ostalih dveh zunanjih obratih in v Metliki.

Sprejet je bil sklep, da se v Črnomlju poleg že obstoječega zgradi nov objekt na površini 30 × 60 m in objekt za povezavo starega in novega dela na površini 12 × 12 metrov.

V Mirni peči naj se pripravijo načrti za enak objekt kot v Črnomlju, s tem da se dogradijo še pomožni in upravni prostori. Ta objekt naj bo zgrajen na popolnoma novi lokaciji.

V matičnem podjetju v Metliki primanjkuje skladiščnih prostorov. Ker je bila stavba, v kateri je sedaj konfekcijska proizvodnja, zgrajena za skladišče, ne ustreza tehnologiji konfekcioniranja. Sklenjeno je bilo, naj se zgradi nova šivalnica, ki bi stala vzporedno s sedanjo šivalnico. Bila bi nekoliko širša od stare in ravno tako dolga. Razen šivalnice bi morali v prihodnjem petletnem obdobju zgraditi še novo stavbo za teoretični pouk poklicne in tehniške šole. Nad sedanjo vra-

tašnico pa bi zgradili dodatne poslovne prostore. Sprejet je bil sklep, da se za vse navedene novogradnje naročijo projekti in potem izbere najboljši ponudnik.

Vzporedno z razpravo o predvidenih razširitvah proizvodnih površin so na tej seji govorili tudi o strokovni izobrazbi že zaposlenih in o šolanju strokovnjakov, ki jih bomo potrebovali v bodoče. Kadrovska komisija je pregledala izobrazbo zaposlenih in ugotovila, da je od skupnega števila 1352 zaposlenih kar 930 priučenih delavcev in samo 275 kvalificiranih delavcev. Delavcev z visoko kvalifikacijo skoraj da ni, saj so s tako kvalifikacijo le štirje zaposleni. 91 sodelavcev ima srednjo strokovno izobrazbo, 38 pa nedokončano srednjo šolo. 8 delavcev je z višjo in 6 z visoko strokovno izobrazbo.

V naslednjem obdobju bi poleg tega, da bi čim več delavcev pridobilo kvalifikacijo, želeli tudi to, da se na novo zaposli 150 do 200 kvalificiranih delavcev, predvsem šivilj. S srednjo strokovno izobrazbo različnih profilov bi potrebovali 40 delavcev, 6 z višjo in 6 z visoko strokovno izobrazbo, ravno tako z različno usmerjenostjo.

Poslovni odbor je imel več sej, na katerih so razpravljali predvsem o proizvodnih problemih. Bili so sprejeti različni sklepi v zvezi z zadolžitvami posameznih vodilnih in vodstvenih sodelavcev. Te zadolžitve so se nanašale bodisi na izterjavo dolžnikov, bodisi na organizacijo dela, zvezano s posameznimi pogodbami in organizacijskimi problemi.

Kaj doživljajo in mislijo mladi

iz mojega dnevnika

Počasi so tekli zadnji dnevi prvega četrtletja in dijaki smo se trudili, da bi imeli čim boljši uspeh.

Bil je torek. Do četrtletja je bil samo še en dan. S strahom sem mislila nanj. Toliko predmetov je na urniku in še nobene ocene! Seveda, bolan človek ne more v šolo.

Oče in mati se ubijata na skromni zemlji in zdi se, da zemlja rodi le iz usmiljenja do njunega trpljenja. Revščina, to so besede, ki so postale vsakdan. Ob misli na materino prezgodaj sključeno postavo in očetove zgarane, žuljave roke, je postal moj sklep trden kot skala: »Nocoj se bom učila vso noč«. Moram uspeti, moram!

Popoldne je v stanovanju minilo v znamenju učenja. Se h kosilu bi najraje nesla knjige. Zvečer sem sošolki prosila, da bi se lahko učila do desetih. Z veseljem sta mi dovolili in rekli, da njiju pri spanju ne bom prav nič motila. Dobro volje sem se pripravila k učenju, kajti vedela sem, da me zdaj ne bo nihče motil. Čutila sem, da bom uspela in da me bolezen ni strla.

Nenadoma sem na hodniku slišala wreščec glas. Počasi sem dvignila glavo iznad knjige in nevoljno pomislila: »Ze spet je tam ona, ki je je najmanj treba«. Kdo ne bi poznal naše starejše gospodinje, ki je strah in trepet vseh

(Nadaljevanje na 5. strani)

Leto kvalitete

Vključimo se v leto kvalitete

Na predlog JUSK — jugoslovanske zveze za napredek kvalitete je Zvezni izvršni svet razglasil leto 1972 za leto kvalitete v Jugoslaviji. Ta izredno pomembna družbena akcija sovпада s časom, ko proizvajalci širom po svetu bijejo boj za neusmiljeno ekonomsko kvaliteto, da bi se le z leto lahko uveljavili na domačem in tujem tržišču. Novi jugoslovanski ukrepi zmanjšujejo kupno moč. Če se bo moral potrošnik odreči enemu delu hrane, se bo odrekal dvem delom obleke. Konkurenca v kvaliteti tekstilnih proizvodov bo nedvomno najsrdečjša. Kvaliteta bo v prihodnje odločala med alternativo: ali — ali. Tu pozna kvaliteta le dve možnosti: ali bo proizvajalec uspel ali pa padel. Ekonomika povezuje prirodne vede, to je matematiko, biologijo, kemijo in druge. Nič več z besedami, kvaliteto moramo reše-

vati z dejstvi. Samoelson, eden največjih ekonomskih mislecev sveta, pravi:

»Zavržite vse fantastične teorije. Poiščite dejstva! Zberite jih! Uredite in prereščajte jih, potem jih pustite, da govornijo sama zase«.

Prvo znanstveno zasnovano akcijo za izboljšanje kvalitete je organizirala Amerika pred petdesetimi leti pod geslom: »Metode statistične kontrole kvalitete in vzorčenje blaga«. Japonska je po strokovnem vodstvu znanstvenikov v letu 1949 ustanovila sekcijo za kontrolo kvalitete. Leta 1968 pa je bila ustanovljena zveza za zaščito potrošnikov kot posebno telo kabineta predsednika japonske vlade. V letu 1956 so bili v Parizu postavljeni temelji evropske organizacije za kontrolo kvalitete. Tako so organizirale leto kvalitete še nekatere tehnično napredne države. V letu

kvalitete v Veliki Britaniji so bili leta 1967 doseženi presenetljivi rezultati. Preventivni stroški za zagotavljanje kakovosti so se povečali za 10 %, direktni stroški za spremljanje kvalitete pa so se zmanjšali za 10 %. Nacionalna izguba za slabšo kvaliteto se je zmanjšala od 65 na 35 %.

Jugoslavija bo v letu 1973 organizator 17. kongresa evropske organizacije za kontrolo kvalitete (EOQC). Ta akcija in pa akcija za proglašitev leta 1972 za jugoslovansko leto kvalitete veliko pomenijo za afirmacijo našega gospodarstva na mednarodnem tržišču. Poti in načinov za boljše kvaliteto je veliko. Poglejmo še psihomotivacijske in vzgojne načine v metodah in tehnikah kontrole kvalitete. V vzhodnih državah se trudijo za učinkovitost kontrole kvalitete preko politično ideoloških osnov sistema. V programu KP SSSR dobessedno piše: »Sistematsko izboljšanje kakovosti izdelkov predstavlja neizbežno zahtevo razvoja ekonomike. Kvaliteta izdelkov sovjetskih podjetij mora biti znatno višja kot pri kapitalističnih podjetjih«.

Tu se gradi na »komunističnem odnosu do dela«. Domnevajo, da je delavska zavest najboljši kontrolor, kar je eden od elementov avtokontrole. Rezultat takih pristopov je tudi zanimiva metoda »brezdefektne proizvodnje«, ki v svoji osnovi potencira odgovornost slehernega v podjetju, tako glede ustvarjanja kvalitetnih izdelkov kot glede istočasne kontrole.

Zahodne dežele pa pri izboljšanju kvalitete proizvodov koristijo svoje ekonomske zakonitosti. V teh deželah je kvaliteta pogoj, da se delavec sploh obdrži na delovnem mestu. Kvaliteta je tu povezana z ekonomsko motivizacijo, tako da je kvaliteta bistveno merilo za nagrajevanje pri delu.

Tako vzhodne kot zahodne metode za izboljšanje kvalitete so do določenih mej družbeno pozitivne in ekonomsko utemeljene. Mi pa bomo v naših pogojih izluščili vse pozitivne motive in prijeme ter si ustvarili lastna pota k izboljšanju kvalitete.

Leto kvalitete se je torej pričelo. Naš kolektiv naj ne bi stal ob strani v tej tako pomembni akciji. Poiščimo skrite rezerve! Akcijo za izboljšanje kvalitete v našem kolektivu je treba zasnovati v neposrednem procesu proizvodnje po obratih. V ta namen naj bi posamezni obrati izdelali metode avtokontrole po tehnološkem proizvodnem principu. Posamezni delavci naj bi pri avtokontroli registrirali vsa dejstva, ki negativno vplivajo na kvaliteto. Tako zbrani podatki naj bi služili za takojšnje ukrepanje pri izboljšanju proizvodnega procesa. Tehnične komisije za kvaliteto po obratih naj bi bdele nad

Naši gasilci so vedno pripravljani

(Nadaljevanje s 5. strani)

varstva žensk, mladine in invalidov.

Prav tako so s predpisi o varstvu pri delu določeni ukrepi za varstvo pri delih, pri katerih trajanje in pogoji delovnega časa, podaljšano nočno delo, delo v izmenah in izraba počitka neposredno vplivajo na varnost pri delu. Prav tako predpisi določajo tudi dela, ki se opravljajo s skrajšanim de-

lovnim časom.

Z republiškim predpisi se pa določata način in postopek za prehodne in periodične zdravniške in druge preglede, na katerih se ugotavlja, ali so izpolnjeni pogoji za opravljanje posameznega dela.

Predpise, ki določajo splošne ukrepe in normative za varstvo pri delu, izdaja zvezni Sekretar za delo.

(Nadaljevanje v naslednji številki.)

(Nadaljevanje s 3. strani)
stanovalec. Kradoma sem pogledala na uro: pol desetih zvečer, dovoljenje imam do desetih. Toda upi varajo. Vrata v sobo so se hrupno odprla in že je bila tu. Njena široka ramena so se zibala proti mizi, rekoč: »Deklica draga ali ni škoda elektrike? To je drago! Poberi se spat!«

Kri mi je hitreje zakrožila po žilah, a sem se hitro zbrala in ji odgovorila: »Oprostite, toda dovoljenje imam do desetih. Veliko sem zamudila, ko sem bila bolna«. Pred oči mi je stopil očetov obraz in njegove besede: »Uči se, samo to ti lahko rečem«. Toda gospodinja se ni dala pregovoriti. »Spat takoj, sicer boš plačala dva tisočaka več za elektriko!« mi je odvrnila z visokim glasom. Naglo, a mirno sem

ji odgovorila. »Prav, plačala bom.« Takrat pa je zavpila: »Kaj boš plačala, reva, ko pa vsi vemo, da te živi družba.«

Takrat se je v meni vse uprlo. Dovoljenje imam, a se ne smem učiti. Ne morem pozabiti njenih besed: »Redi te družba!« Mar sem sama kriva, če sem rojena v Beli krajini, v revni kmečki hiši? Sem mar kriva, ker sem zbolela in tako zamudila velik del snovi, ki jo je potrebno nadomestiti. Besede so mi kar same letele iz ust. Prav nič nisem pazila na njihovo vsebino.

Takrat sta se zbudili sošolki. Hoteli sta ji dopovedati, da se moram učiti ker sem bila bolna, toda njune besede niso zalegle. Oblečena sem legla na posteljo. Ko se je vihar zunaj polegel, sem bila že spet pokonci. Noč je bila kljub

vsemu moja.

Naslednji dan sem se vrnila domov kot pijana. Pet predmetov sem bila vprašana. Vse je bilo v redu. Zmagala sem. Ne, ni me strla bolezen!

Imela pa sem občutek, da smo nekateri otroci manj vredni, ker smo revni, ker doma nimamo televizije, avta, počitniške hišice v gozdu ali na morju, ker preživljamo počitnice doma z vilami in grabljami v rokah. Kljub temu me ni sram povedati, da sem doma iz Zupudja. Da, tu sem se rodila, kmečka hči sem, kakor so tudi bili mnogi naši pisatelji, umetniki in slikarji. Ponosna sem na to. Toda beseda, nepremišljena in izrečena na nepravem mestu, le zabolj. Človek, kdaj boš spoznal, da obleka le ne dela človeka!

Varstvo pri delu

Nadaljevanje teme: Varstvo pri delu v splošnih aktih podjetja ter poznavanje pravil in organizacijskih osnov.

Temeljni zakon o varstvu pri delu v splošnih določbah in 125 členih določa, kako naj bi bili delovni ljudje zavarovani pri delu. Prav tako določa pravice in obveznosti delovnih ljudi in delovnih organizacij ter dejavnosti v zvezi s tem varstvom.

S tem zakonom so bili postavljeni osnovni ukrepi in normativi za varstvo pri delu, in sicer glede gradbenih objektov in delovnih priprav in naprav, ki zajemajo tudi gibanje ljudi na delu in pri transportu.

S predpisi o varstvu pri delu se določajo ukrepi in normativi pred nevarnostjo udarca električnega toka in eventualno pred vplivom nevarnih sevanj na človekov organizem.

Požarna varnost v 29. členu varstva pri delu opozarja, da morajo biti ljudje na delu zavarovani pred učinkom škodljivih in nevarnih snovi, s katerimi upravljajo oziroma kakor koli že, prihajajo z njimi v dotik. Ta člen opozarja tudi pred nevarnostjo požara.

Ropot in vibracija v obratnih prostorih morata biti zmanjšana na najnižjo možno mero in ne smeta presegati predpisane meje.

Zdravstveni pogoji na delu in prva pomoč je predpisana v 32. členu Temeljnega zakona o varstvu pri delu, ki se glasi: Ljudem na delu morajo biti zagotovljeni higienski in zdravstveni pogoji, s katerimi se odvrta vzroki obolenj ali zdravstvenih okvar v zvezi z delom.

Osebam na delu mora biti zagotovljena prva pomoč in hkrati mora biti organizirano reševanje za primer delovne nezgode.

Nadalje so tudi predpisi o varstvu na delu, ki določajo potreben material in opremo ter postopek za prvo pomoč in organiziranje reševalne službe, prav tako pa tudi pogoje, ki jih morajo glede strokovnosti izpolnjevati tisti, ki to delo opravljajo.

Sredstva za osebno varstvo pri delu in osebna varstvena oprema je določena v 35. členu Temeljnega zakona o varstvu pri delu. Če nevarnosti in škodljivosti, katerim so izpostavljeni ljudje na delu, ne moremo drugače odvrniti, uporabljamo sredstva za osebno varstvo pri delu, to je osebna varstvena sredstva, varstveno obleko in obutev ter drugo.

Za varstvo pred nenadnimi in občasnimi nevarnostmi mora biti ljudem pri delu na razpolago osebna varstvena oprema, ki mora biti tako izdelana, da preprečuje tako nevarnost.

Obstajajo tudi predpisi, ki določajo, pri katerih delih in katerih sredstva se uporabljajo za osebno varnost. Prav tako je določeno, kakšna varstvena oprema se uporablja, da se odvrne učinek posameznih nevarnosti oziroma škodljivosti za organizem ljudi pri delu. Določeno je, katere pogoje morajo imeti posamezna sredstva oziroma posamezne vrste opreme.

Razumljivo je, da morajo izdelovalci sredstev in osebne varstvene opreme po zakonskih določilih poskrbeti, da sredstva in oprema za osebno varstvo ustrezajo pogojem Temeljnega zakona o varstvu pri delu oziroma jugoslovanskim standardom.

Pri delih v posebnih razmerah oziroma pri delih, kjer so ljudje izpostavljeni posebnim nevarnostim, da dobe poškodbe ali da jim preti škodljivost za zdravje, se uporabljajo posebni ukrepi in normativi za varstvo pri delu.

V zvezi z delovnimi pogoji in skladno s predpisi o delovnih razmerjih obsegajo ukrepi za varstvo pri delu tudi delovne pogoje, kolikor se nanašajo na varnost ljudi na delu, zlasti gede delovnega časa in počitka na delovnih mestih in delih. Temeljni zakon določa tudi posebne varstvene pogoje, ki jih je treba izpolnjevati pri opravljanju določenega dela, pri nastanitvi

in prehrani oziroma prevozu pri posebnih vrstah del. Prav tako določa tudi posebne pogoje glede (Nadaljevanje na 4. strani)

ugotovitvami o kvaliteti in vzrokih za slabšo kvaliteto ter na strokovnem nivoju obratov reševale problem neustreznih proizvodnih prijemov. Vsa registrirana dejstva in ukrepi naj bi bili obdelani tako, da bi bilo možno razbrati »kaj, kako, zakaj in koliko« ter vse ovrednotiti v znesku. Iz članov komisij posameznih obratov naj bi bila sestavljena centralna komisija, ki bi analitično spremljala rezultate kontrole kvalitete vseh obratov.

Avtokontrola naj bo in naj ostane temelj operativni kontroli kvalitete. To metodo s pridom uporabljajo tehnično najsodobnejše dežele. Pri delu večine strojev obstaja tako imenovani »mrtvi čas«, ko delavec stoji in čaka, da stroj opravi določeno fazo dela. Psihološko je ugotovljeno, da enostransko delo človeka utruja, zato je potrebno, da delavec v takem prostem času misli še na kaj drugega in opravi še neko drugo delo. V našem primeru naj bi opravil vse možne me-

ritve, ugotovil napake in vzroke napak ter jih registriral v kartonsko kartico. Samo tako lahko postane kontrola kvalitete operativna in je ena izmed faz neposredne proizvodnje.

V času, ko imamo za ugotavljanje kvalitete računalnike, ne moremo in ne smemo biti ravnodušni do sedanje tehnične opremljenosti laboratorija za ugotavljanje kvalitete. Naši tehnični pripomočki za ugotavljanje kvalitete morajo biti vsaj na ravni tehničnih pripomočkov naših poslovnih partnerjev ali naših konkurentov, sicer bomo zgubili bitko v boju za boljšo kvaliteto.

Pod pojmom kvalitete ne sme mo razumeti le kemijske in fizikalne lastnosti proizvoda. Kvaliteta zajema tudi usluge, storitve, poslovne odnose, poslovno moralo itd. V podjetju ne sme biti nobenega sodelavca, ki ne bi prispeval svojega deleža v kvaliteti ožjega in širšega pomena svojega dela in se s tem vključil v LETO KVALITETE.

ram analizirati, če vzorci odgovarjajo naši proizvodnji. Po sedanjih rezultatih lahko trdim, da je material veliko slabši kot enake vrste iz Italije, zato ga bo verjetno naše podjetje odklonilo.

Mirjana Vrlinič, predilski tehnik, je skrbno tehtala epruvete preje diolena na desetstično miligramo za ekstrakcijo na Soxleth aparatu. Ugotoviti mora, koliko vlage in preparacije je na diolenu ker je ta razen ostalega važen parameter za dobre kvalitetne lastnosti diolen preje. Eno poskušnjo opravi v 23 urah.

Petric Valerija, predilski tehnik, je merila trdnost (km) in razteznost (%) preje najlon 6—6 na dinamometru. To je samo en del preizkušanja te preje, ker mora določiti še odstotek elastičnosti, finočo preje, belino tona, število kapilar, trdnost navitja. Razen tega mora pregledati, če material ni bil med transportom poškodovan. Na vsakih 1000 kg vzame za preizkušanje 3 do 4 vzorce na najrazličnejših mestih.

Tomovič Majdo, pletilskega tehnika, sem moral poiskati v pletilnici, kjer je merila gostoto materiala z lunametrom na snukovnih strojih »Danes ni bilo takega odstopanja v gostoti kot zadnjič, mi je rekla. Če je odstopanje večje kot za 1,5 zanke, tedaj se mora stroj uravnati na pravilno gostoto.«

Na koncu sem bil radoveden, kaj dela vodja tega oddelka ing. Ružica Škof. Primerjala je rezultate preizkušanja nabavljene preje v laboratoriju s predpisom JUS. Ker rezultati niso bili zadovoljivi, mi je povedala, da bo morala ponovno jemati vzorce, ponovno preizkušati z veliko večjim številom posameznih meritev. Rezultate, izračunane po statistični metodi, bo treba ponovno primerjati. Če še tedaj ne bodo rezultati zadovoljivi, mora sprožiti reklamacijski postopek.

Ni mi bilo žal, da sem obiskal ta oddelek, saj so tovarišice bile mojega obiska zelo vesele in se niso dale motiti. Nimajo nobenih skrivnosti, delajo natančno z velikim čutom odgovornosti. Mimogrede sem videl, da imajo v omari svoj mali arhiv, ki sega nekaj let nazaj, poleg tega pa še strokovne knjige in revije.

Razgovor vodil Maks Koležnik

Izdaja: Belokranjska trikotna industrija Metilka.

Ureja uredniški odbor:

Silva Dular, Mirko Jelenič, Jurij Matekovič, Stane Mrvar, Dragica Nenadič, ing. Franc Oletič, Slavko Šilar, dipl. ing. Ružica Škof.

Odgovorni urednik:
Maks Koležnik

Izhaja mesečno v 1400 izvod. h.
Tisk: Papirkonfekcija, Krško.

Delavci v kontroli kvalitete so nam povedali

V začetku leta 1972 — v LETU KVALITETE — sem obiskal oddelek kontrole kvalitete v našem podjetju. Želel sem se čim bolj seznaniti s sodelavkami in njihovim delom, zdaj ko se začena zanje tako pomembno leto. Ko sem vstopil, sem opazil, da opravljajo različna dela, zato sem se tudi pri vsaki nekoliko zadržal.

»Tovarišica Marija, vi ste pletilski tehnik z nekajletno prakso. Zanima me, koliko časa ste že v službi kontrole kvalitete. Ali ste zadovoljni in želite še naprej delati na tem področju?«

»Že peto leto sem v tej službi in dnevno se srečujem s problemi. Marsikateri problem me je prisilil, da sem se morala poglobiti in preštudirati zadevo čim bolj strokovno, kajti le na tak način sem lahko problem rešila.«

Veseli me to delo, saj imam opravka se celotnim našim kombinatom. Delo je zelo pestro, problemov pa nikoli ne manjka.«

»Pa imate morda pomisleke, da bi zapustili to delo?«

»Ne! Želim delo nadaljevati, ker vidim, da lahko še veliko pridobim

na področju, kjer sem začela. Zdi se mi, da je to želja vsakega tehnika. Bilo pa je večkrat, da sem hotela zapustiti to službo, ker sem naletela na nerazumevanje, lahko bi rekla izzivanje pri kolegih v proizvodnji.«

»Kakšno pa je sedaj vaše sodelovanje s kolegi?«

»Lahko rečem, da je dobro, saj je marsikdo spremenil svoje stališče do kontrole kvalitete. Vsi delamo za iste cilje, za svoj kolektiv, delo pa je deljeno.«

»Prej ste omenili kombinat. Ne vem, kaj ste mislili s tem reči?«

»Po mojem mnenju je naše podjetje pravi kombinat. Različne tehnološke faze od gladkega filamenta diolena in najlona do modnega elastičnega izdelka.«

»Kaj si želite v letošnjem letu — LETU KVALITETE?«

»Želim, da bi se kvaliteta izdelave po obratih izboljšala.«

»Kaj pa trenutno delate?«

»Dobili smo vzorce simpa-fresha — mešanico bombaža in sintetične iz predilnice Ajdovščina. Zdaj mo-